

QUAN ELS ARBRES NO ENS DEIXEN VEURE EL BOSC (per un debat a fons de la LOE en l'ensenyament concertat)

Montserrat Nadal

Professor de secundària i membre de l'STEI-i

No hi ha cap dubte que, aquestes darreres setmanes, el nou projecte de Llei Orgànica d'Educació (LOE) ha ocupat gran part dels titulars dels mitjans de comunicació. En un espai molt curt de temps ha hagut de superar dues esmenes a la

proposta de llei els populars hi veuen també un intent d'escorxar el país, amb la possibilitat que hi hagi 17 sistemes educatius diferents, tants com comunitats autònomes.

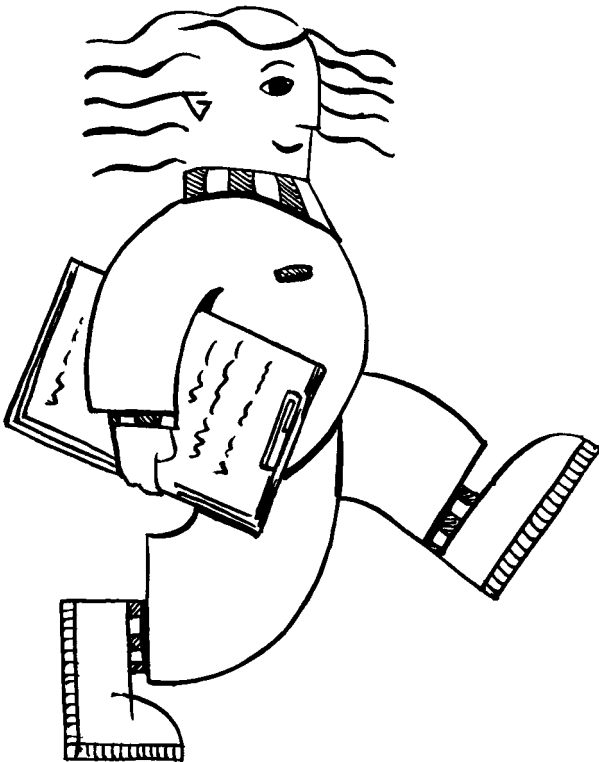
Per la seva banda, el passat 12 de novembre es manifestaven a les principals ciutats de l'Estat les patronals de l'ensenyament concertat, juntament amb les associacions de pares i mares de filiació catòlica i el sindicat USO. A part de dir un rotund "No" a la Llei Orgànica d'Educació, a la seva convocatòria de manifestació hi afegien els eslògans següents: "contra el fracàs escolar", "pel prestigi de l'ensenyament" i "per una educació en llibertat". La veritat és que, més enllà de la grandiloqüència d'aquestes tres consignes que tots podríem assumir sense capficar-nos-hi massa, a les declaracions que han anat fent els distints convocants han començat a mostrar el llautó.

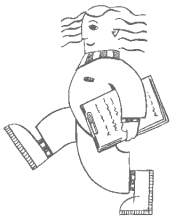
"...és curiós constatar que aquest mateix estat d'inseguretat no es deu donar entre els seus treballadors i treballadores, alguns dels quals perceben encara unes prestacions retributives de l'any 2003!"

totalitat que varen ser presentades al Congrés dels diputats, i han estat convocades dues manifestacions en contra de la llei de signe ben diferent. Les dues esmenes que es presentaren al Congrés arribaven a la cambra baixa per part dels grups parlamentaris de Convergència i Unió i del Partit Popular.

Els motius que adduïa la coalició representada per Duran i Lleida per retirar la llei eren, entre d'altres, que no garantia la lliure elecció de centre, i tampoc no estaven d'acord amb la consideració final que tenia en els plans d'estudis l'assignatura de religió. A aquests dos punts hauríem d'afegir-hi els temors, des de fa uns mesos gairebé obsessius, que el Partit Popular manifesta de veure sortir bubotes separatistes pràcticament de davall les pedres. Amb la nova

Les patronals es queixen de l'"ofegament" que, segons ells, patiran els centres amb la nova llei, deixats de la mà de Déu i condemnats gairebé a una economia de subsistència. Amb una paraula, remuguen perquè es veuen sotmesos a una "precarietat" amb la qual hom no pot fer cap previsió de futur (és curiós constatar que aquest mateix estat d'inseguretat no es deu donar entre els seus treballadors i treballadores, alguns dels quals perceben encara unes prestacions retributives de l'any 2003!). Per la seva banda, les associacions de pares i mares catòliques (CONCAPA) pensen que la llei és inadmissible perquè impedeix exercir el dret de l'elecció de centre segons les conviccions personals; curiosament un dret que deu ser "restringit", ja que només podrà gaudir d'ell una part de la ciutadania.

Però més enllà del cop d'efecte mediàtic que es pretén i de l'embalum que fan tots plegats, (a la manifestació que es va fer a Palma hi vàrem poder veure des de pancartes que mostraven el seu suport a una emissora de ràdio, fins a gent que aprofitava la marxa per protestar contra l'ensenyament del català a les escoles), pel que fa referència a l'únic sindicat que s'ha adherit a la protesta, en cap de les seves manifestacions públiques he vist que es fes esment de reclamar millores per als veritables agents del procés educatiu en el sector de concertada: el personal docent i no docent. I és aquest fet el que més em dol de tot el que està passant: en el debat que s'ha suscitat els arbres de la confusió interessada d'uns quants fan que ni tan sols es vegi i, per tant, no es parli del bosc de professionals que dia rere dia treballen als centres concertats.

Durant tot el seu articulat, la llei posa especial interès a parlar d'equitat, quan es refereix al funcionament dels dos tipus de centres que escolaritzen la majoria de l'alumnat del nostre país: els centres públics i els centres privats concertats. En aquest sentit diu que els dos tipus de centres rebran per part de l'Administració els mateixos recursos en funció de l'alumnat amb necessitats educatives que escolaritzin, i deixa molt clar que els criteris d'admissió d'alumnes a aplicar a una banda i l'altra seran els mateixos, garantint una distribució equitativa de l'alumnat. Fa esment també que en cap cas els centres podran rebre directament o indirecta quantitats de les famílies pel que fa als ensenyaments de caràcter gratuït, o per haver de pertànyer a associacions o fundacions de forma obligatòria.

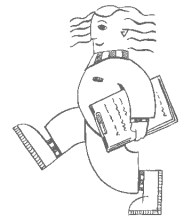

És del tot positiu que la llei intenti posar ordre i articuli les mesures adients per evitar que alguns centres, amb diners públics, facin servir algun sistema de selecció encoberta de l'alumnat, o que amb l'excusa de millorar algunes instal·lacions escolars obliguin els pares a pagar religiosament (no m'estranya, són escoles catòliques!) una quota a la fundació que el centre ha muntat. Però és insuficient que, amb el miratge que si es millora la dotació i el finançament dels centres tot el sector en surt beneficiat, descuidi tractar més a fons les problemàtiques dels professionals que hi treballen.

En relació a un dels títols que desenvolupa la LOE, en concret el títol III, que parla de professorat, en l'apartat de **Formació del professorat**, es fa esment únicament de la formació permanent del professorat de centres públics; o quan fa referència a les mesures per garantir la deguda protecció i assistència jurídica, contempla només els i les professionals del sector públic, en cap cas el personal dels centres concertats.

“Els treballadors i treballadores dels centres concertats no tenim ni veu ni vot, pel que es veu, en tot allò referent a la gestió i la participació en la vida diària dels centres.”

Però on més trobam a faltar articles i continguts que facin referència al professorat de privada és en el títol V de l'articulat, que parla de **Participació, autonomia i govern dels centres**. Quan exposa la composició i les competències dels distints òrgans col·legiats de govern i de coordinació docent (Consell Escolar, Claustre de professors i sobre tot direcció) només esmenta els dels centres públics. Els treballadors i treballadores dels centres concertats no tenim ni veu ni vot, pel que es veu, en tot allò referent a la gestió i la participació en la vida diària dels centres. Una vegada més som els “convidats de pedra” d'uns centres que, a l'hora de rebre finançament i recursos, exigeixen igualtat amb els altres centres sostinguts amb fons públics, i això les entitats titulars ho veuen bé i ho consideren just; però no compten amb els seus treballadors i treballadores a l'hora de compartir les tasques de direcció i organització de la vida dels centres. Aspectes tan bàsics com l'equip directiu dels centres, o els requisits per accedir a la direcció del centre o el seu procés de selecció, queden en mans de les entitats titulars i de l'empresa, a qui

correspon en tot cas la facultat de l'organització del treball segons el conveni estatal. No hi ha cap dubte que no podem compartir aquest model d'escola, mancat de la més mínima democràcia i on la coparticipació de tots els sectors que hi feim feina és pràcticament nul·la.

En relació a altres aspectes de caire més general, és del tot decebedor que la nova llei **no contempli una reducció de les ràtios a cap dels distints nivells o etapes educatives, amb el manteniment de les mateixes xifres que apareixien a les lleis educatives anteriors.** Amb la diversitat d'alumnes que tenim a les nostres aules i amb les noves realitats que l'escola ha d'assumir, treballar amb ràtios de 25 alumnes a infantil i primària i 30 a secundària ens sembla excessiu. Per si això no era ja preocupant, la patronal del sector de concertada que més centres representa, de bracet amb el sindicat majoritari FSIE, ha aconseguit poder incloure a la LOE que les places que es reservaven per a l'alumnat d'incorporació tardana puguin ser ocupades si la demanda així ho exigeix, amb la possibilitat d'augmentar el nombre d'alumnes per aula fins a un 10%. Després se'ns demanarà una atenció personalitzada dels i de les alumnes, i un tractament individualitzat de les seves especificitats i del seu ritme d'aprenentatge!

Com també ens semblen preocupants aquestes **avaluacions de diagnòstic que es faran en acabar el quart curs de primària i el segon curs de secundària.** Tot i que es diu que els resultats d'aquestes proves no es difondran públicament, ens temem que s'acabin convertint en una mena de "rànkings" que serviran per classificar els centres en bons i dolents,

entrant dins una dinàmica competitiva d'oferta i demanda com si traslladàssim al món escolar la lluita per obtenir consumidors pròpia del món de les empreses. I ja sabem com rendibilitzen certes patronals de l'ensenyament concertat l'excessiva demanda que tenen alguns dels seus centres, a l'hora de demanar més aules concertades i poder disposar així d'un major nombre d'alumnat que augmentarà els ingressos del centre en serveis complementaris (menjador, activitats extraescolars, etc.).

Al llarg de la redacció d'aquest article (en alguns moments semblant al vel de Penèlope en la tasca de fer i desfer) el projecte de llei ha anat incorporant distintes esmenes, les darreres aportades per alguns dels convocants de la manifestació del passat 12 de novembre, en concret els bancs majoritaris a l'ensenyament concertat per part de la patronal i dels sindicats (Educació i Gestió, i la FSIE). La majoria de les esmenes fan referència a la millora del finançament dels centres concertats, a la dotació de més garanties per als pares i mares a l'hora d'elegir el centre on volen escolaritzar els seus fills, als continguts curriculars mínims que vénen fixats per l'Administració central, o al nombre màxim de matèries que es podran suspendre per passar de curs. Cap d'elles, com haureu pogut veure, posa l'esment en la millora real de les condicions laborals de la gent del sector, prou malmeses amb un conveni estatal que ha anat eliminant any rere any qualsevol possibilitat de millora. No voldria pecar d'excessivament escèptic, però tenc la sensació que els i les professionals del sector de l'ensenyament concertat, com el professorat de pública, som els grans oblidats en la nova Llei d'educació. □